

2 ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε αυτό το Κεφάλαιο παρουσιάζονται τα πιο πρόσφατα ερευνητικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση παράνομων ουσιών στο γενικό πληθυσμό, στους μαθητές και σε ειδικούς πληθυσμούς στην Ελλάδα. Τα στοιχεία προέρχονται από το υλικό που διατίθεται σε ετήσια βάση στο ΕΚΤΕΠΝ από πρόσωπα και φορείς στην Ελλάδα που δραστηριοποιούνται ερευνητικά στον τομέα της χρήσης παράνομων ουσιών.

2.2 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

Δεν έχει υλοποιηθεί πρόσφατα κάποια έρευνα στο γενικό πληθυσμό της χώρας για τη χρήση παράνομων ουσιών.

2.2.1 Στοιχεία από την τελευταία έρευνα σε αντιπροσωπευτικό δείγμα του γενικού πληθυσμού

Η τελευταία έρευνα, η οποία περιελάμβανε πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα ικανοποιητικού αριθμού ατόμων (4.774 άτομα) ηλικίας 12-64 ετών και έγινε με τη μέθοδο της προσωπικής συνέντευξης και τη χρήση ανώνυμου ερωτηματολογίου, ήταν η έρευνα του ΕΠΙΨΥ το 2004, με τον τίτλο «Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες και υγεία». Η έρευνα υλοποιείται από το 1984 (Ψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών και ΕΠΙΨΥ) σε μη τακτά, ωστόσο, χρονικά διαστήματα.

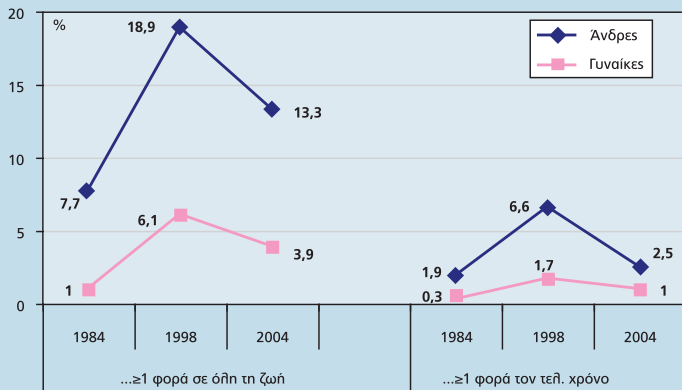
Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας αυτής (Κοκκέβη και συν. 2007):

- Το 8,6% του ελληνικού πληθυσμού ηλικίας 12-64 ετών αναφέρουν ότι έχουν χρησιμοποιήσει έστω και μία φορά στη ζωή τους κάποια παράνομη ουσία, κυρίως κάνναβη (το 3,8% δοκίμασαν κάποια παράνομη ουσία 1-2 φορές, ενώ το 4,8% τουλάχιστον 3 φορές).
- Τα υψηλότερα ποσοστά χρήσης καταγράφονται: στους άνδρες (13,3%, έναντι 3,9% των γυναικών), στις ηλικιακές ομάδες 25-35 ετών (12,4%) και 18-24 ετών (12%), στα άτομα με υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο (14,6%, έναντι 10,2% και 5,4% για τα άτομα μέσου και χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, αντίστοιχα) και στην Αθήνα (12,4%, έναντι 7,9% και 7,3% της Θεσσαλονίκης και των λοιπών αστικών περιοχών, αντίστοιχα).
- Μεταξύ 1984 και 2004 διπλασιάστηκε ο αριθμός των ατόμων που ανέφεραν χρήση παράνομων ουσιών έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή με αύξηση ποσοστού από 4% σε 8,6%. Ωστόσο, τα υψηλότερα ποσοστά στην εικοσαετία καταγράφηκαν το 1998, οπότε το ποσοστό της επικράτησης της χρήσης έφτασε το 12,2% (Γράφημα 2.1).
- Σε επίπεδο επίπτωσης της χρήσης (νέες περιπτώσεις χρηστών), σύμφωνα με υπολογισμούς του ΕΠΙΨΥ η απαρχή μιας αυξητικής τάσης στις νέες περιπτώσεις χρήσης ναρκωτικών καταγράφεται στις αρχές της δεκαετίας του '70 και κορυφώνεται στα τέλη της δεκαετίας του '90, οπότε και αρχίζει να καταγράφεται αναστολή της ανοδικής τάσης (Γράφημα 2.2).

2.2.2 Στοιχεία από άλλες έρευνες στο γενικό πληθυσμό

Το 2006 υλοποιήθηκε από το ΕΚΤΕΠΝ / ΕΠΙΨΥ, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Φοιτητών του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, μια έρευνα σχετικά

Γράφημα 2.1: Διαχρονικά στοιχεία για τη χρήση παράνομων ουσιών:¹ α. έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή και β. έστω και μία φορά τον τελευταίο χρόνο, ανά φύλο (ποσοστά)

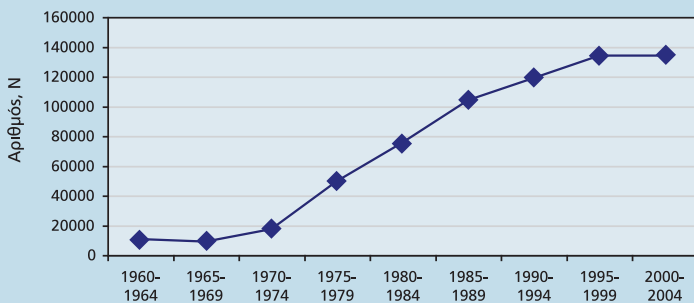
¹ Οποιαδήποτε παράνομη ουσία.
ΠΗΓΗ: Κοκκέβη και συν. 2007.

με τις στάσεις δείγματος του πληθυσμού τριών ελληνικών πόλεων (Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Ηράκλειο Κρήτης) όσον αφορά τη χρήση και την απεξάρτηση από τις ναρκωτικές ουσίες.

Η έρευνα έγινε με τη μέθοδο της προσωπικής συνέντευξης και συμμετείχε σε αυτήν δείγμα 702 ατόμων ηλικίας 15-64 ετών του πληθυσμού των τριών πόλεων, στη βάση μιας τυχαίας πολυσταδιακής δειγματοληψίας. Το ερωτηματολόγιο της έρευνας σχεδιάστηκε αποκλειστικά για να μετρήσει το βαθμό κοινωνικής αποδοχής των εξαρτημένων ή απεξαρτημένων ατόμων και περιελάμβανε μόνο μία ερώτηση σχετικά με τη χρήση παράνομων ουσιών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία από την ερώτηση αυτή (Κίτσος και συν. 2007):

Γράφημα 2.2: Εκτιμώμενος αριθμός νέων περιπτώσεων χρήσης ναρκωτικών, ανά πενταετία από το 1960 έως το 2004

ΠΗΓΗ: Κοκκέβη και συν. 2007.

- Το 19,4% του δείγματος ηλικίας 15-64 ετών ανέφεραν ότι έχουν χρησιμοποιήσει έστω και μία φορά στη ζωή τους κάποια παράνομη ουσία.
- Τα υψηλότερα ποσοστά χρήσης καταγράφονται: στους άνδρες (24,8%, έναντι 14% των γυναικών), στην ηλικιακή ομάδα 20-34 ετών (31,8%), και στην Αθήνα (23,6%, έναντι 16,9% και 15,2% της Θεσσαλονίκης και του Ηρακλείου Κρήτης, αντίστοιχα).

2.3 ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ ΣΤΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

2.3.1 Στοιχεία από την «Πανελλήνια έρευνα στο σχολικό πληθυσμό για τη χρήση νόμιμων και παράνομων ουσιών» (ESPAD)

Το 2007 υλοποιήθηκε στην Ελλάδα από το ΕΠΙΨ η «Πανελλήνια έρευνα στο σχολικό πληθυσμό

για τη χρήση νόμιμων και παράνομων ουσιών» στα πλαίσια του ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος ESPAD. Η έρευνα έγινε σε πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα περίπου 10.000 μαθητών ηλικίας 13-18 ετών με τη χρήση ανώνυμου ερωματολογίου που συμπληρώνεται από τους μαθητές μέσα στην τάξη. Πιο κάτω παρουσιάζονται συνοπτικά τα αποτελέσματα της έρευνας στο μαθητικό πληθυσμό της Ελλάδας (Κοκκέβη και συν. 2009).

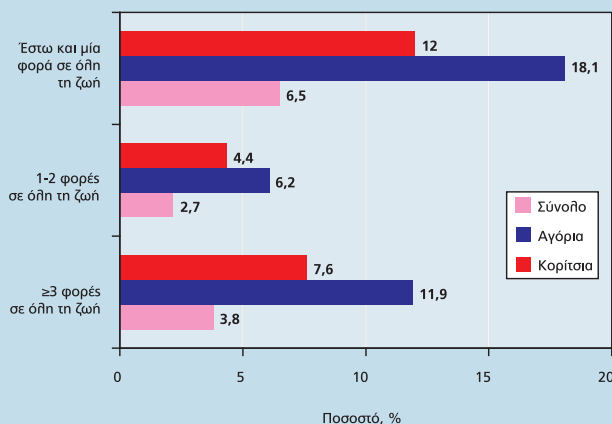
Επικράτηση και χαρακτηριστικά της χρήσης

Ένας στους 8 μαθητές (12%) ηλικίας 13-18 ετών αναφέρει χρήση οποιασδήποτε παράνομης ουσίας¹ έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή, ενώ μεταξύ αυτών πάνω από τους μισούς (7,6%) επανέλαβαν τη χρήση τουλάχιστον 3 φορές σε όλη τη ζωή (Γράφημα 2.3).

Σχεδόν τριπλάσιο ποσοστό αγοριών (18,1%) από ό,τι κοριτσιών (6,5%) αναφέρει χρήση κάποιας παράνομης ουσίας έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή (Γράφημα 2.3), ενώ ανάλογο είναι η διαφορά στα δύο φύλα και για τη συχνότερη χρήση (τουλάχιστον 3 φορές σε όλη τη ζωή) (11,9% και 3,8% για αγόρια και κορίτσια, αντίστοιχα). Με την ηλικία υπερδιπλασιάζεται το ποσοστό όσων έχουν δοκιμάσει ή επαναλάβει τη χρήση. Έτσι, στην ηλικία των 17-18 ετών, ένα στα 4 αγόρια (24,5%) έχει τουλάχιστον δοκιμάσει κάποια παράνομη ουσία και ένα στα 6 (17%) έχει επαναλάβει τη χρήση (Γράφημα 2.4).

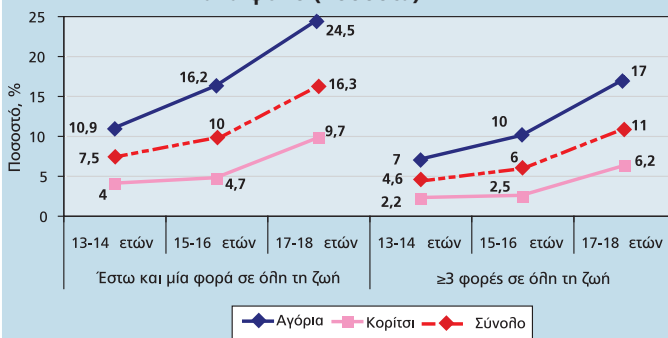
Η χρήση παράνομων ουσιών είναι υψηλότερη στην Αθήνα σε σύγκριση με άλλες περιοχές της χώρας. Η κάνναβη παραμένει η πλέον διαδεδομένη ουσία χρήσης (9,8%), ακολουθούμενη με με-

Γράφημα 2.3: Χρήση οποιασδήποτε παράνομης ουσίας: α. έστω και μία φορά, β. 1-2 φορές και γ. ≥ 3 φορές σε όλη τη ζωή στους μαθητές 13-18 ετών, στο σύνολο και ανά φύλο (ποσοστά)

ΠΗΓΗ: Κοκκέβη και συν. 2009.

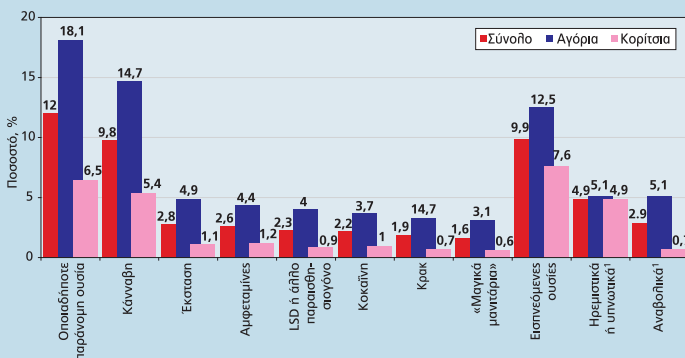
Γράφημα 2.4: Χρήση οποιασδήποτε παράνομης ουσίας: α. έστω και μία φορά και β. τουλάχιστον 3 φορές σε όλη τη ζωή στους μαθητές 13-18 ετών στο σύνολο, ανά ηλικία και ανά φύλο (ποσοστά)

ΠΗΓΗ: Κοκκέβη και συν. 2009.

¹ Η κάνναβη, η Έκσταση, η κοκαΐνη, το κρακ, το LSD ή άλλα παραισθησιογόνα, η ηρωίνη, οι αμφεταμίνες, το GHB και τα «μαγικά μαντάρια».

Γράφημα 2.5: Χρήση παράνομων ουσιών (έστω και μία φορά) στους μαθητές 13-18 ετών, στο σύνολο και ανά φύλο (ποσοστά)

¹ Χωρίς τη σύσταση γιατρού.

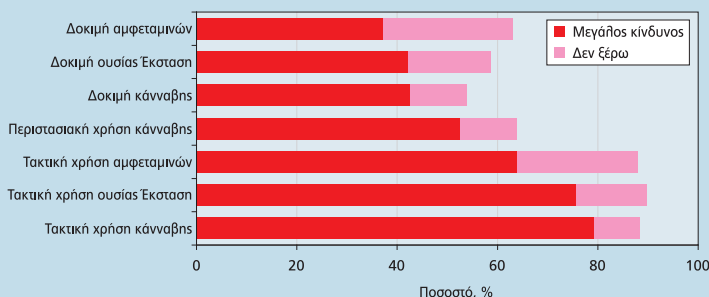
ΠΗΓΗ: Προσαρμογή από Κοκκέβη και συν. 2009.

γάλη διαφορά από την Έκσταση (2,8%), τις αμφεταμίνες (2,6%) το LSD ή άλλα παραθεσμιογόνα (2,3%), την κοκαΐνη (2,2%) και τις άλλες ουσίες (Γράφημα 2.5).

Αντιλήψεις κινδύνου

Λιγότεροι από τους μισούς μαθητές (42,7%) θεωρούν επικίνδυνη τη δοκιμή της κάνναβης, ενώ στην πλειονότητά τους θεωρούν πολύ επικίνδυνη την περιστασιακή (52,6%) και την τακτική (79,3%) χρήση της ουσίας (Γράφημα 2.6). Με την αύξηση της ηλικίας μειώνεται το ποσοστό των μαθητών που θεωρούν επικίνδυνη τη δοκιμή κάνναβης (από 50% στην ηλικία των 13-14 ετών σε 37% στην ηλικία των 17-18 ετών). Ακίνδυνη θεωρούν τη δοκιμή κάνναβης διπλάσιο ποσοστό αγοριών (13,1%) από ό,τι κοριτσιών (6,9%). Παρόμοιες τάσεις παρατηρούνται στις αντιλήψεις κινδύνου από τη χρήση και άλλων παράνομων ουσιών, όπως οι αμφεταμίνες και η Έκσταση.

Γράφημα 2.6: Μαθητές 13-18 ετών που θεωρούν πολύ επικίνδυνη τη χρήση της κάνναβης, της Έκστασης και των αμφεταμινών (ποσοστά)

ΠΗΓΗ: Κοκκέβη και συν. 2009.

Σημαντική μειονότητα των μαθητών απαντούν «Δεν ξέρω» στην ερώτηση που αφορά τους κινδύνους από τη χρήση των ου-

σιών αυτών. Το μεγαλύτερο ποσοστό άγνοιας σε σχέση με τους κινδύνους αφορά τη χρήση των αμφεταμινών (περίπου ένας στους 4 εφήβους απαντά «Δεν ξέρω»). Όμως και για τις περισσότερες προσφιλείς στους νέους ουσίες, όπως είναι η κάνναβη και η Έκσταση, οι μαθητές απαντούν σε ποσοστά 10-15% «Δεν ξέρω» (Γράφημα 2.6).

Διαχρονικές τάσεις

Επικράτηση της χρήσης: Μεταξύ 1984 και 2007 έχει διπλασιαστεί το ποσοστό των μαθητών που έχουν κάνει χρήση ναρκωτικών στα αγόρια, ενώ στα κορίτσια δεν καταγράφεται αξιοσημείωτη μεταβολή. Παρακολουθώντας την εξέλιξη του φαινομένου μέσα στο παραπάνω χρονικό διάστημα διαπιστώνεται μια σημαντική αύξηση της χρήσης στα τέλη της δεκαετίας του '90, οπότε και ανακόπεται στη συνέχεια ως το 2003. Από το 2003 έως το 2007 αύξηση καταγράφεται μόνο στα αγόρια (Γράφημα 2.7).

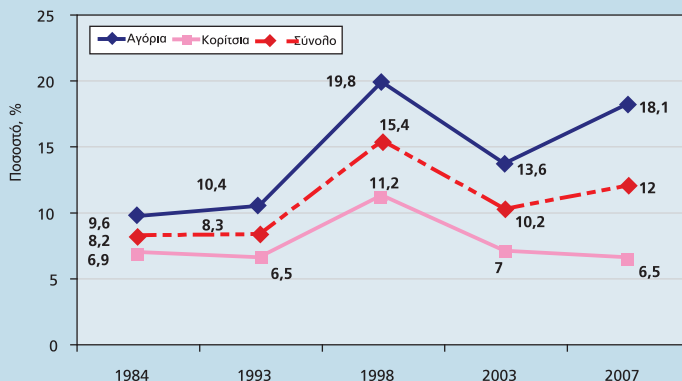
Προτίμηση ουσιών: Εντός της εικοσιπενταετίας 1984-2007, οι μαθητές που αναφέρουν χρήση κάνναβης τριηπλάσιόστηκαν αρχικά από το 1984 στο 1998 (από 3,9% σε 12,5%). Ακολούθως, μεταξύ 1998 και 2003, καταγράφεται τάση μείωσης (το ποσοστό των μαθητών το 2003 έπεσε στο 9,6%), ενώ στη συνέχεια τα ποσοστά παραμένουν σταθερά (9,9% μέχρι το 2007). Δεν καταγράφονται μεταβολές στη χρήση της Έκστασης μεταξύ 1998 και 2007 (δεν υπάρχουν στοιχεία για το 1984 και το 1993) (2,1%, 2% και 2,7% για το 1998, 2003 και 2007, αντίστοιχα). Όσον αφορά τις αμφεταμίνες, δεν παρατηρούνται μεταβολές από το 1984 έως το 1998. Στη συνέχεια, μεταξύ 1998 και 2007 ακολουθεί μείωση και μικρή αύξηση ως το 2007. Για τις άλλες ουσίες οι διαχρονικές μεταβολές δεν είναι στατιστικά σημαντικές, λόγω του μικρού αριθμού ατόμων που αναφέρουν χρήση των ουσιών. Εντούτοις, τα ποσοστά για τη χρήση LSD ή άλλων παραισθησιογόνων διπλασιάζονται από το 1984 (1,1%) ως το 2007 (2,4%), με το υψηλότερο ποσοστό να σημειώνεται το 1998 (3%). Παρόμοιες αυξητικές τάσεις παρατηρούνται για το κρακ (0,5% το 1993, 1% το 1998, 0,6% το 2003 και 1,9% το 2007), την κοκαΐνη (1,5% το 1984, 2,2% το 2007) και την ηρωΐνη (0,5% το 1984, 1,3% το 2007) (Γράφημα 2.8).

Αντιλήψεις: Διαχρονικά, το ποσοστό των μαθητών που θεωρούν ακίνδυνη ή μόνο ελαφρώς επικίνδυνη τη δοκιμή κάνναβης αυξάνεται σημαντικά από το 1993 στο 1998 (δεν υπάρχουν στοιχεία για το 1984). Στη συνέχεια, μέχρι το 2003, παρατηρείται μείωση και ακολουθεί μια νέα μικρή αύξηση μέχρι το 2007. Παρόμοιες διαχρονικές μεταβολές παρατηρούνται και όσον αφορά τις αντιλήψεις για την περιστασιακή (Γράφημα 2.11) και την τακτική χρήση κάνναβης. Οι τάσεις αυτές ισχύουν και για τα δύο φύλα, καθώς και για τις τρεις ηλικιακές ομάδες, με τη διαφορά ότι από το 1998 και ως το 2007 στους ηλικίας 17-18 ετών το ποσοστό των μαθητών που θεωρούν τη δοκιμή κάνναβης ακίνδυνη συνεχώς μειώνεται, από 32,5% στο 18,4% για την περιστασιακή χρήση και από 11,5% στο 5,9% για την τακτική χρήση. Για την Έκσταση, το ποσοστό των μαθητών που θεωρούν ακίνδυνη ή μόνο ελαφρώς επικίνδυνη τη δοκιμή της αυξάνεται συνεχώς από το 1998 (10%) στο 2003 (13,6%) και το 2007 (17,2%) και στα δύο φύλα (δεν υπάρχουν στοιχεία για το 1984 και το 1993) και τις ηλικιακές ομάδες, με εξαίρεση τους ηλικίας 13-14 ετών, στους οποίους το ποσοστό παραμένει σταθερό μεταξύ 1998 και 2003 (στο 9,9% και τις δύο χρονιές) και αυξάνεται το 2007 (15,9%).

Διακρατικές συγκρίσεις

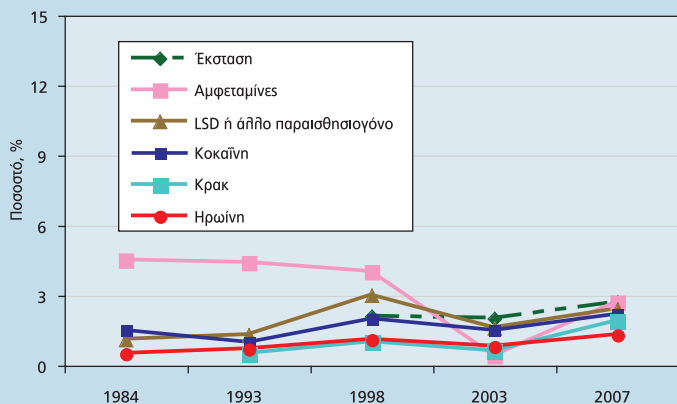
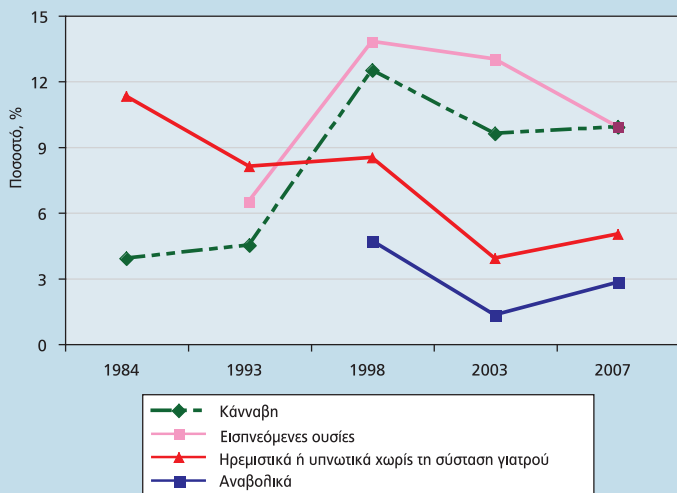
Οι διακρατικές συγκρίσεις δείχνουν ότι η Ελλάδα συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των χωρών με τα χαμηλότερα ποσοστά χρήσης παράνομων ουσιών στους μαθητές ηλικίας 16 ετών (Γράφημα 2.9). Επίσης, περισσότεροι μαθητές στην Ελλάδα εκτιμούν ως επικίνδυνη τη χρήση ναρκωτικών σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Γράφημα 2.7: Διαχρονικές μεταβολές στη χρήση οποιασδήποτε παράνομης ουσίας (έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή) στους μαθητές 13-18 ετών, στο σύνολο και ανά φύλο (ποσοστά)

ΠΗΓΗ: Κοκκέβη και συν. 2009.

Γράφημα 2.8: Διαχρονικές μεταβολές στη χρήση ουσιών (έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή) στους μαθητές 13-18 ετών, ανά ουσία (ποσοστά)

ΠΗΓΗ: Προσαρμογή από Κοκκέβη και συν. 2009.

2.3.2 Στοιχεία από την «Πανελλήνια έρευνα για την υγεία των εφήβων» (HBSC)

Το 2006 υλοποιήθηκε από το ΕΠΙΨ η «Πανελλήνια έρευνα για την υγεία των εφήβων» στα πλαίσια του ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος Health Behaviour in School aged Children (HBSC), η οποία πραγματοποιείται με τη συνεργασία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Έρευνα HBSC / WHO). Η έρευνα έγινε σε πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα περίπου 4.500 μαθητών ηλικίας 11, 13 και 15 ετών με τη χρήση ανώνυμου ερωτηματολογίου που συμπληρώνεται από τους μαθητές μέσα στην τάξη. Το ερωτηματολόγιο της έρευνας συμπεριλάμβανε ερώτηση για τη χρήση κάνναβης, της Έκστασης και άλλων ουσιών και αφορούσε τους μαθητές ηλικίας 15 ετών.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας (Κοκκέβη και συν. 2008), το 3,7% των 15χρονων μαθητών ανέφερε τη χρήση κάνναβης. Από αυτούς, λίγο περισσότεροι από τους μισούς (2,1%) έχουν επαναλάβει τη χρήση της ουσίας τρεις ή και πε-

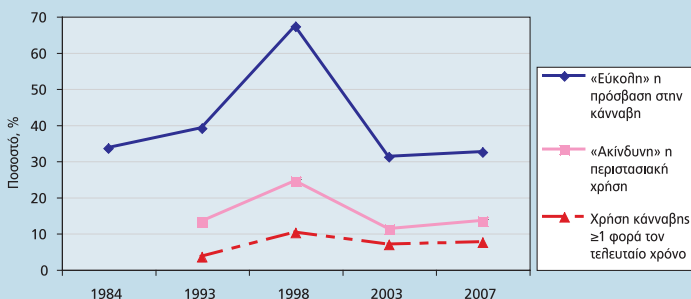
ρισσότερες φορές, ενώ ένα παρόμοιο ποσοστό (2,2%) έχουν κάνει χρήση κάνναβης τις τελευταίες 30 ημέρες πριν από την έρευνα, είναι δηλαδή τωρινόι χρήστες. Σχεδόν τριπλάσιο ποσοστό αγοριών (5,9%) από ό,τι κοριτσιών (1,9%) αναφέρει χρήση κάνναβης, με την αναλογία αυτή να διευρύνεται όσο αυξάνεται η συχνότητα της χρήσης. Χρήση της Έκστασης έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή ανέφερε το 1,4% των 15χρονων (2,6% και 0,4% των αγοριών και των κοριτσιών, αντίστοιχα). Διαχρονικά, μεταξύ 2002 και 2006, παρατηρείται τάση μείωσης στα ποσοστά της επικράτησης της χρήσης κάνναβης στους 15χρονους μαθητές (από 5,2% στο 2002 στο 3,7% το 2006), κάτι το οποίο καταγράφεται και στην πλειονότητα των χωρών που συμμετείχαν στην πανευρωπαϊκή έρευνα (Kuntsche et al. 2008).

Γράφημα 2.9: Χρήση παράνομων ουσιών (έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή) στους 16χρονους μαθητές στις χώρες ESPAD (ποσοστά)

ΠΗΓΗ: Κοκκέβη και συν. 2009.

Γράφημα 2.10: Διαχρονικές μεταβολές στους μαθητές 13-18 ετών της χρήσης κάνναβης τον τελευταίο χρόνο και των αντιλήψεων: α. ότι η περιστασιακή χρήση κάνναβης είναι μάλλον ακίνδυνη και β. ότι η πρόσβαση στην κάνναβη είναι μάλλον εύκολη (ποσοστά)

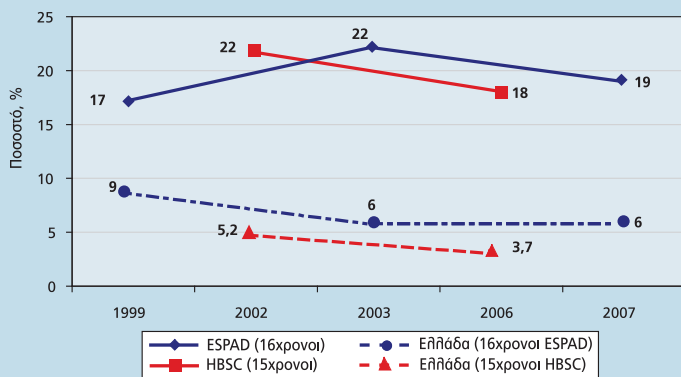
ΠΗΓΗ: Κοκκέβη και συν. 2009.

2.4 ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Η συνέπεια μεταξύ των ερευνητικών ευρημάτων στην ίδια έρευνα, αλλήλα και μεταξύ των ευρημάτων διαφορετικών ερευνών, αποτελεί ένδειξη εγκυρότητας και αξιοπιστίας των ευρημάτων αυτών. Έτσι, στη βάση των διαθέσιμων ερευνητικών στοιχείων από την «Πανελλήνια έρευνα στο σχολικό πληθυσμό για τη χρήση νόμιμων και παράνομων ουσιών» του 2007, οι μεταβολές που καταγράφονται στη χρήση κάνναβης διαχρονικά φαίνεται να συνοδεύονται από ανάλογες μεταβολές στις αντιλήψεις των μαθητών σχετικά με τους κινδύνους από τη χρήση και σχετικά με την ευκολία πρόσβασης στην ουσία αυτή.

Έτσι, για παράδειγμα, όπως φαίνεται στο Γράφημα 2.10, η τάση που καταγράφεται στη διάρκεια της δεκαπενταετίας 1993-2007, στην επικράτηση της πρόσφατης χρήσης κάνναβης (χρήση τον τελευταίο χρόνο πριν από την έρευνα) συνάδει με την τάση που διαγράφεται κατά την ίδια περίοδο στις αντιλήψεις των μαθητών περί απουσίας κινδύνου από την περιστασιακή χρήση κάνναβης, καθώς και περί ευκολίας πρόσβασης στην ουσία.

Γράφημα 2.11: Συνέπεια στις διαχρονικές τάσεις στη χρήση κάνναβης (έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή) στις ευρωπαϊκές έρευνες και στις αντίστοιχες έρευνες στην Ελλάδα (ποσοστά)

ΠΗΓΗ: Κοκκέβη και συν. 2009.

Επιπλέον, όπως φαίνεται στο Γράφημα 2.11, οι διαχρονικές τάσεις που καταγράφονται στα ευρήματα της «Πανελλήνιας έρευνας στο σχολικό πληθυσμό για τη χρήση νόμιμων και παράνομων ουσιών» και της «Πανελλήνιας έρευνας για την υγεία των εφήβων» συνάδουν με τις τάσεις που καταγράφονται διαχρονικά στα αποτελέσματα των αντίστοιχων πανευρωπαϊκών ερευνών ESPAD (16χρονοι) και HBSC (15χρονοι), ιδιαίτερα δε τα τελευταία χρόνια.

2.5 ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ – ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Μετά την έρευνα του 2004, με τον τίτλο «Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες και υγεία», που υλοποιήθηκε από το ΕΠΙΨΥ, δεν έχει υλοποιηθεί άλλη έρευνα σε αντιπροσωπευτικό δείγμα του γενικού πληθυσμού της χώρας για τη χρήση παράνομων ουσιών.
- Τα πιο πρόσφατα στοιχεία για την επικράτηση και τα χαρακτηριστικά της χρήσης σε αντιπροσωπευτικό δείγμα του μαθητικού πληθυσμού προέρχονται από την «Πανελλήνια έρευνα στο σχολικό πληθυσμό για τη χρήση νόμιμων και παράνομων ουσιών» που υλοποίησε το 2007 το ΕΠΙΨΥ στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος ESPAD. Ένας στους 8 μαθητές ηλικίας 13-18 ετών αναφέρει χρήση οποιασδήποτε παράνομης ουσίας, κυρίως κάνναβης. Τα αγόρια καταγράφουν σημαντικά υψηλότερα ποσοστά χρήσης από ό,τι τα κορίτσια, ενώ διαχρονικά (1984-2007) έχει διπλασιαστεί το ποσοστό των

αγοριών που έχουν κάνει χρήση ναρκωτικών, ενώ στα κορίτσια δεν καταγράφεται αξιοσημείωτη μεταβολή.

- Οι διαχρονικές μεταβολές που καταγράφονται στη χρήση ουσιών δείχνουν να συνάδουν με ανάλογες μεταβολές στις αντιλήψεις των μαθητών σχετικά με τους κινδύνους από τη χρήση ουσιών και σχετικά με την ευκολία πρόσβασης στις ουσίες.
- Οι διακρατικές συγκρίσεις δείχνουν ότι η Ελλάδα βρίσκεται μεταξύ των χωρών με τα χαμηλότερα ποσοστά χρήσης παράνομων ουσιών στους μαθητές. Επιπλέον, οι τάσεις στη χρήση που καταγράφονται τα τελευταία χρόνια στα ευρήματα των ελληνικών ερευνών συνάδουν με τις τάσεις που καταγράφονται στα αποτελέσματα των αντίστοιχων ευρωπαϊκών ερευνών.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΦΩΤΙΟΥ

